

Partnerskab om lægedækning i psykiatrien

Det er en grundlæggende forudsætning for et kvalitetsløft i psykiatrien, at der er psykiatere nok til at varetage de lægefaglige opgaver, herunder at patienter i psykiatrien får en patientansvarlig læge ligesom det aktuelt rulles ud indenfor somatikken.

Derfor bør man som led i psykiatrihandleplanen tage initiativ til et nationalt partnerskab med det formål at sikre, at psykiatrien bliver en endnu mere attraktiv arbejdsplads både for læger under uddannelse indenfor et af de to psykiatriske specialer og for færdiguddannede speciallæger i psykiatri og børne og ungdomspsykiatri.

Baggrund – lægemangel på kort og lang sigt

Selvom der fra 2010-16 er kommet 12 pct. flere psykiatere i sygehuspsykiatrien, så oplever alle regioner fortsat, at de har ubesatte psykiaterstillingerⁱ. Dette skal ses i sammenhæng med, at antallet af patienter i samme periode er steget med hele 23 pct., ligesom man i øvrigt også kom fra en situation med lægemangelⁱⁱ.

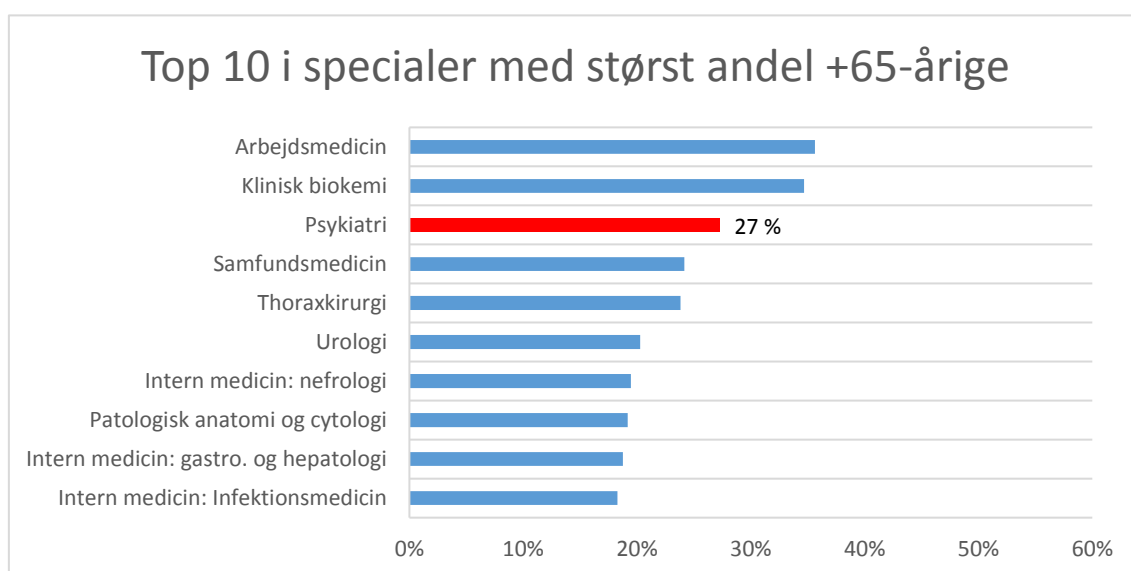
En rundspørge til regionerne har tidligere anslået en akut mangel i omegnen 85-95 speciallægerⁱⁱⁱ. Spørger man psykiaterne på sygehusene, så erklærer 80 pct. sig uenige eller meget uenige i, at de fysiske rammer og bemandingen er tilstrækkelig i psykiatrien. Heraf peger 88 pct. på, at der mangler lægekolleger^{iv}.

Sundhedsstyrelsens lægedækningsprognose viser, at der fra 2015 til 2030 ventes en lille stigning i antallet af speciallæger i psykiatri på 14 pct. svarende til 125 speciallæger. Til sammenligning ventes en stigning i antallet af børne og ungdomspsykiatere på knap 95 pct^v.

Som med alle prognoser er der usikkerhedsmomenter ved lægeprognosen. For specialet psykiatri er disse meget store. For det første er der aktuelt store udfordringer med at besætte alle hoveduddannelsesstillinger. Således stod op imod 30 pct. af hoveduddannelsesstillingerne ubesatte i 2016 og 2017 i både voksen- og børne- og ungdomspsykiatri^{vi}.

For det andet er der risiko for frafald under videreuddannelsen. Sundhedsstyrelsens inspektorrappporter, som vurderer kvaliteten i videreuddannelsen på enkelte enheder, viser, at der i alle tre videreuddannelsesregioner er psykiatriske enheder, hvor kvaliteten af uddannelsen halter gevaldigt. Udfordringen underbygges af en ny undersøgelse fra Yngre Læger, som dokumenterer en sammenhæng mellem uddannelseslægers oplevelse af kvalitet i uddannelsen og sandsynligheden for, om de ser sig selv forblive i sygehuspsykiatrien^{vii}.

For det tredje er specialet psykiatri blandt de specialer, som har allerstørst andel af læger med en alder over både 55 og 65 år. Det betyder, at den faktiske udvikling i antallet af psykiatere i vid udstrækning afhænger af, hvorvidt det lykkes at fastholde psykiaterne længere på arbejdsmarkedet og dermed forsinke pensionstidspunktet.

Figur 1: Baseret på udtræk fra Lægeforeningens medlemsregister 20. august 2018. Bemærk at medlemsoplysninger er selvrapporterede, ligesom LF's organisationsprocent er ca. 96 pct., hvorfor datasættet ikke er helt lig populationen. Specialet "Intern medicin" er nedlagt og derfor ikke medtaget.

Nationalt partnerskab for lægedækning i psykiatrien

Det nationale partnerskab har til formål at sikre lægedækning i psykiatrien på kort og lang sigt. Arbejdet forankres i Sundhedsministeriet, som understøtter partnerskabet med sekretariatsbistand. Der afsættes ligeledes midler til at understøtte, at partnerskabet kan iværksætte initiativer.

Virkefelt

Partnerskabet kortlægger karakteren og omfanget af lægedækningsudfordringerne i psykiatrien og kan derudover iværksætte tiltag eller komme med anbefalinger indenfor følgende områder:

- Medicinstuderendes kendskab til og interesse for de psykiatriske specialer
- Kvaliteten i den lægelige videreuddannelse i psykiatrien
- Mulighed for forskning og subspecialisering indenfor de psykiatriske specialer
- Effektiv brug af speciallægeressourcerne i psykiatrien
- Fortsat høj arbejdsmarkedstilknnytning for seniore speciallæger i psykiatrien

Partnere:

SUM (formand), Sundhedsstyrelsen, de fire universiteter som udbyder medicinstudiet, Danske Regioner, de fem regioner, Danske Patienter samt relevante lægelige organisationer inklusiv Lægeforeningen, Yngre Læger, Foreningen af Speciallæger, Dansk Psykiatrisk Selskab, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Foreningen af Yngre Psykiatere og Foreningen af Danske Lægestuderende.

Faktaark om regional fordeling af psykiatere

Tabel 1. Regional fordeling af psykiatere, pct. (sygehus + speciallægepraksis)

	Psykiatri (665 læger)	Børne- og ungdoms psykiatri (136 læger)	Psykiatere I alt (801 læger)	Andel af befolkningen 2018 K1
Nordjylland	9%	7%	9%	10%
Midtjylland	18%	26%	19%	23%
Syddanmark	17%	16%	17%	21%
Hovedstaden	42%	38%	42%	32%
Sjælland	13%	13%	13%	14%
Hele landet	100%	100%	100%	100%

Kilde: Lægeforeningens medlemssystem pr. 13-02-2018 og Statistikbanken (befolkningen). Praksis afgrænset til medlemmer med primærbeskæftigelse i praksis med ydernummer.

Tabel 2. Regional fordeling af psykiatere, pct. (sygehus)

	Psykiatri (527 læger)	Børne- og ungdoms psykiatri (117 læger)	Psykiatere I alt (644 læger)	Andel af befolkningen 2018 K1
Nordjylland	10%	6%	9%	10%
Midtjylland	18%	27%	20%	23%
Syddanmark	18%	17%	18%	21%
Hovedstaden	41%	38%	40%	32%
Sjælland	13%	13%	13%	14%
Hele landet	100%	100%	100%	100%

Kilde: Lægeforeningens medlemssystem pr. 13-02-2018 og Statistikbanken (befolkningen). Praksisområdet afgrænset til medlemmer med primærbeskæftigelse i praksis med ydernummer.

Tabel 3. Regional fordeling af psykiatere, pct. (speciallægepraksis)

	Psykiatri (138 læger)	Børne- og ungdoms psykiatri (19 læger)*	Psykiatere I alt (157 læger)	Andel af befolkningen 2018 K1
Nordjylland	7%	11%	8%	10%
Midtjylland	16%	21%	17%	23%
Syddanmark	16%	11%	15%	21%
Hovedstaden	48%	42%	47%	32%
Sjælland	13%	16%	13%	14%
Hele landet	100%	100%	100%	100%

Kilde: Lægeforeningens medlemssystem pr. 13-02-2018 og Statistikbanken (befolkningen). Praksisområdet afgrænset til medlemmer med primærbeskæftigelse i praksis med ydernummer. * Bemærk lille N og deraf afledt usikkerhed.

Bemærkninger

Grundlaget for ovenstående tabeller er de psykiatere (801), som er medlemmer af Lægeforeningen den 13-02-2018 og oplyser deres beskæftigelse som sygehuspsykiatri eller speciallægepraksis med ydernummer. Det omfatter både fuldtids- og deltidsbeskæftigede. Da Lægeforeningens organisationsgrad ikke er 100, men ca. 96%, og data om arbejdssted er selvrapporterede, repræsenterer dette to mulige usikkerhedspunkter. Sammenlignet med lægedækningsudvalgets oversigt over den regionale fordeling af psykiatere er fordelene ved Lægeforeningens datasæt, at det kun medtager psykiatere, som virker indenfor det, man almindeligvis forstår som behandlingspsykiatrien, samt at data er fra 2018 frem for 2015. Samlet set er det Lægeforeningens vurdering, at tabellerne overordnet set giver et retvisende billede af den aktuelle regionale fordeling af speciallægeressourcer indenfor behandlingspsykiatrien.

-
- ⁱ Lægedækningsudvalgets rapport (2017)
 - ⁱⁱ Danske Regioner (2016 m.fl) Benchmarking af psykiatrien
 - ⁱⁱⁱ Dagens Medicin (2017) Regionerne er desperate, 22.09.2017
 - ^{iv} Lægeforeningen (2018) Rundspørge til speciallæger i psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri
 - ^v SST (2016) Lægeprognosen 2015-2040
 - ^{vi} SST (2017) Opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb i 2016
 - ^{vii} YL (2018) Fremtidens psykiatere?